

TAK TO BYŁO...

Witóm piyknie.

Ludeczkowie złoci, co sie też to porobiło po tym Nowym Roku, to je nie do łuwierzynio! My se winszowali spokojnego, zdrowego roku, a tu czytomy w gazetach, słyszemy w telewizorze i radiu, że dostać sie do dochtora latoś bydzie łogrómmo łutropa. Tóż spokojny już żodyn nie był choćmy se tego życzyli. Ludziska gnali do przychodni zdrowia i sie zapisowali, coby sie jeszcze w tym roku do dochtora dostać i to kiepski zdrowi, kiere niejedyn na ty stare roki mo, podrótować, coby sie jako tako dzierżyć, jak tyn stary gliniany garniec, co to dróciørze kiesi drótowali. A chcym wóm powiedzieć, że taki podrótowany garniec nieroz deli wydzierzoł niż tyn nowy. Tóż jak tak bydymy czekać w tych łogómkach do dochtora, to se poczytejcie, jako to sie downi ludzie lyczli. A jo to wiyem ze starych kalyndorzy i łod jednej szykownej paniczki z Żywieccyzny i chcym też sie z wami tymi radami podzielić. Ludzie kiesi zbiyrali zieliny i tym sie lyczli. Starki miały na górze zawsze wielki pytel z zielinami i jak kiery zaniemógł, zaroz mu tych zielin nawarzyli, a znali sie na każdej zielinie. Jedny zieliny były dobre, a ponikiere łokropnie złe, ale jak to godajóm złe trzeja złym wyganiać. Na krzypote piło sie hajbisz z miodym, na boleści w brzuchu wrotycz. Jak sie wbiło co do nogi, a zaczyło łodbiyrać przykłodało sie pobabczok, jak kierego bolała głowa to godali, że go kierysi isto łurzeknył- na to też rade mieli. Łupolili pod blachom trzy bukowe patyki, do gorka naloli wody i kie sie zawarzyła chybałi do ni ty drzewiane wóngliczki spod blachy, a rachowali przy tym łod dziesiyńciu do jednego. Potym tej wody nimocny musioł sie napić, łumyc sie nióm, poloć se też po głowie, podziwać sie na świat przez nogi, lygnóć se do łózka i spoczywać. A jak stanył był zdrowy jak ryba. Jak szumiało w łuszach to trzeja było łoszkrobać dwa pierściónki ślubne, wsuć prószek do lewego bóta, najsać do tego, potym przeloć do prawego bóta i dać chorymu wypić. Coby zaś z gymby nie śmierdziało trzeja było napić się z wiadra wody kierej kón nie dopił. Niesztówke w rubym palcu w rynce lyczli tak: jak palec zaczył czyrwienieć trzeja było go hónym wrazić do wrzawej wody i wyciógnóć i tak trzy razy. Jak sie już palec zaczył gojić, to go trzy razy dnia pojścać, przykłodać pobabczok i zawijać tak długo, aż sie palec zagoji. Zaś jak sie kiery zranił, a krew mu sie łokropnie loła, to wzyli pajynczyne, konsek czornego chleba, popuczyli to wszystko do kupy i przyłożyli na rane, a krew zaroz zastawili. Przykłodali też na rany ciepłuśki łodchody kónski i też pumogało. Tarczyce zaś lyczli tak: trzeja było pozbiyrać wode z dziewiyńciu krowich łajnów. Kiesi na miedzach – poszónkach, jak sie krowy pasły, zostawały łajna, a jak padoł deszcz to w każdym łajnie robił sie dołek i zostawała woda, ta woda była najlepszym lykym na tarczyce, czyli wole bo tak te chorobe nazywali. Trzeja te wode było szykownie pozbiyrać i wypić, a wole sie gibko straciły. Na bolyni brzucha chytali płoszczyce, puczyli w gorczku, dodowali kapke serwotki i pomiyszali – wypił nimocny i po chorobie. Tak to sie kiesi ludzie lyczli, ale dzisio w tym – dwacatym piyrszym wieku ni ma już tegoch wszystkiego, co ku tymu lyczyniu było potrzebne. Łajnów krowskich nie nóndziesz, kobylińców czyli łodchodów łod kóni, też ni ma, a płoszczyce, kiere downi w łózkach i za łobrozkami siedziały teraz ani w zoologicznym łogrodzie nie uwidzisz. Tóż przyszło nómi ciyrpliwie czekać w kolejce na pumoc dzisiejszych medyków. Tela na dziyń dzisiejszy. Byleby my jyny zdrowi byli.

J. N. Josiyniczani